

เรื่องเก่า-เล่าใหม่

กฐ

ปฐมบท “เรื่องเก่า - เล่าใหม่” นิติสาร ช. ตีพิมพ์ออกมาอย่างต่อเนื่อง ฉบับต่อไป จะปรับปรุงให้เป็นระบบโดยลำดับหัวเรื่อง เช่น ศาสนา, การทหาร, ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ เรื่องเก่าต้องเก่าจริงๆ ถ้าเรื่องใหม่ต้องอยู่ในความสนใจของประชาชนและยังไม่เพี้ยนพรินท์ที่ใดมาก่อน คงจะสบายอารมณ์ของท่านผู้อ่านที่ชอบของเก่า ท่านที่ชอบของใหม่ก็อ่านได้เพราะเรื่องก็บอกอยู่แล้วว่า “เล่าใหม่”

คงคาสวรรค์

แม่น้ำคงคามีหลายชื่อ เช่น คงคาสวรรค์, คงคามหานที, คงคาวิโยค, คงคา - จุฬาทรีคุณ เป็นที่บรรจบกันของแม่น้ำ ๓ สาย คือ คงคา - ยมุนา - อจิรวดี และเป็นแม่น้ำเทพนิยาย

คงคาสวรรค์ เรียกกันเช่นนี้ เพราะแม่น้ำคงคามีต้นกำเนิดอยู่บนภูเขาหิมาลัย ตามตำนานพระเวทกล่าวว่า พระแม่คงคาสถิตอยู่บนมวยผมของพระศิวเทพแห่งเขาไกรลาส

หรือหิมพานต์ เป็นสายธารเชื่อมสวรรค์กับผืนพิภพ ในสมัยก่อนนั้นยังไม่เคยมีผู้ใดสามารถขึ้นไปสำรวจต้นกำเนิดของแม่น้ำคงคาได้จึงขนานนามว่า “คงคาสวรรค์”

คงคามหานทีไหลจากภูเขาหิมาลัยลงสู่อ่าวเบงกอล หล่อเลี้ยงพื้นที่กว่า ๓๐๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร มีความยาวประมาณ ๓,๐๐๐ กิโลเมตร

มหากาพย์มหาภารตยุทธของอินเดียได้กล่าวถึงเรื่องราวประวัติความเป็นมาของแม่น้ำคงคาว่าเป็นพระธิดาของท้าวหิมวัตหรือหิมพานต์กับนางเมนา และเป็นเชษฐภคินีของพระอูมา ทั้งสองเป็นพระชายาของพระศิวะแห่งเขาไกรลาส

ในสมัยพุทธกาลคัมภีร์พระไตรปิฎกกล่าวไว้ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคยเสด็จลงไปทรงน้ำในแม่น้ำคงคา เป็นเพียงชำระพระวรกายตามปกติไม่ได้ล้างบาปแต่ประการใด และเคยทรงสนทนากับพราหมณ์ว่า การอาบน้ำในแม่น้ำคงคาสามารถชำระบาปได้ และสามารถไปสู่สวรรค์ได้ พระบรมศาสดามีพระกมลสันดานอันกอปรด้วยเหตุผลตามหลักความจริง พระองค์ตรัสแก่พราหมณ์ด้วยหลักธรรมอันประเสริฐว่า “อันบาปบุญคุณโทษนั้นอยู่ที่การกระทำ และผลก็ย่อมเกิดจากการกระทำ จะชำระล้างให้หมดสิ้นด้วยน้ำในแม่น้ำคงคาหาได้ไม่ ทำกรรมอย่างไรก็ต้องได้รับผลแห่งกรรมอย่างนั้น วิบากแห่งกรรมจะส่งผลตามกาลอันควร” (อินเดียแผ่นดินมหัศจรรย์ อรุณ เณตีย์ ๒๕๐๒ : ๙๖)

วัดวา - อาราม

วัด - อาราม ชื่อต่างกันแต่ความหมายเหมือนกัน เป็นที่อยู่ของพระในพระพุทธศาสนา และนักบวชอื่นๆ อาทิ ปรีชาภะ เตียรถีย์ อาชีวก (นักบวชนอกศาสนา) ต่างเรียกว่าอารามทั้งสิ้น

พระเจ้าพิมพิสารทรงยกสวนป่าเวฬุวัน ให้เป็นที่อยู่ของพระพุทธเจ้า เรียกเวฬุวนาราม หลังจากนั้น มีนิโครธารามในเขตกรุงกบิลพัสดุ์ เขตวนาราม บุพพาราม

ที่นางวิสาขา มหาอุบาสิกาสร้างถวายแก่พระพุทธเจ้า อโศการามซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชสร้างถวายเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา

ประมาณ พ.ศ.๑๘๐๐ ตามศิลาจารึกของพระเจ้ารามคำแหงมหาราช ไม่มีอาราม มีแต่พิหารและอรัญญิก พ.ศ.๑๘๖๐ ในศิลาจารึกวัดสุรศักดิ์ มีทั้งคำอารามและวัด

สาเหตุที่เรียกที่อยู่ของพระสงฆ์ว่า “วัด” นั้น สืบเนื่องมาจากเมื่อมีผู้ที่ยกที่ดินสร้างวัดมากขึ้น พระเจ้าแผ่นดินในขณะนั้นทรงเห็นว่าจะมีปัญหาต่อไปในภายภาคหน้า จึงทรงกำหนดให้มีการวัดที่ดินแบ่งสร้างเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ โดยเหตุนี้เอง จึงทำให้มีการเรียกที่อยู่ของพระสงฆ์ว่า “วัด” อีกอย่างหนึ่ง สมัยนั้นยังไม่มีมาตราวัดแบบสากล จึงใช้มาตราไทยของเราวัดกันเป็นวา คนไทยเราเป็นเจ้าบทย่าเจ้ากลอน จึงเรียกให้คล้องจองกันว่าวัดวาอาราม (สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๒๖ : ๑๖๕๓๗)

อศวินม้าขาว

อศวิน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๒ นิยามว่า “นักรบขี่ม้า นักรบที่กล้าหาญได้รับการยกย่องว่าขี่ม้าเก่ง ชื่อเทวดาคู่หนึ่งซึ่งทรงนำหน้ารถพระอาทิตย์ก่อนเวลารุ่งสาง” ทหารอศวินมิใช่รบเก่งอย่างเดียว ต้องมีคุณธรรมและมีโนธรรมควบคู่กันไปด้วย เมื่อชนะศัตรูต้องปฏิบัติต่อผู้แพ้และเชลยตามสากลนิยมของการทำสงคราม

อศวินของอินเดียมีมาแล้วประมาณ ๓,๐๐๐ ปี คือเหล่าทหารม้าเรียกว่า “อศวานิก” ขี่ม้าขาว มีที่มาเริ่มแรก เมื่อเทวดากับอสูรกวุ่นเกษียรสมุทร เพื่อเกิดน้ำอมฤต เกิดม้าสีขาวโผล่ขึ้นมาจากมหาสมุทร ชื่อว่า “อูจไฉหตรพ” (สารานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๓ : ๑๕๑๕) เจ้าชายสิทธัตถะทรงออกผนวชขี่ม้าสีขาวชื่อกัณฐกะ จากประเทศทิเบตและชาติต่างๆ ตามเชิงเขาหิมาลัยทะลุไปถึงจีน ญี่ปุ่น มีตำนานเกี่ยวกับม้าสีขาวทั้งสิ้น ทหารม้าของพระเจ้าซาร์แห่งรัสเซียมีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่เกรงขามแห่งศัตรูมีชื่อว่า “คอสแซก” (ไม่ระบุว่าขี่ม้าขาว)

ชาวโรมัน พิชิตกรีกและเอเธนส์ ด้วยกำลังทหาร

กรีกและเอเธนส์พิชิตโรมัน ด้วยศิลปะและวัฒนธรรม

นักโบราณคดีที่มีชื่อเสียงของพม่าชื่อ (U Mong Mong Tin) เขียนบทความตีพิมพ์ในวารสาร ถอดเป็นภาษาไทยว่า **“ประทีปแห่งปัญญา”** นักประวัติศาสตร์ไทย ประโยชน์เอก (เอกภาษาพม่า) แปลออกมาเป็นภาษาไทย ชื่อเรื่อง **“พม่าอ่านไทย”** ประพันธ์โดย ดร.สุเนตร ชุตินธรานนท์ พิมพ์ครั้งที่ ๓ สำนักพิมพ์มติชน พ.ศ.๒๕๔๔ : ๑๑๔

บรรพบุรุษไทยที่ถูกพม่ากวาดต้อนมาแต่ครั้งเสียพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐ มีบรรดาช่างศิลป์ไทย ที่มีฝีมือทางหัตถกรรมมากมายหลายประเภท เช่น ช่างก่อสร้าง (สถาปนิก) ช่างศิลป์ ช่างเหล็ก ช่างไม้ ช่างตัดผม พนักงานการครัว ช่างทำทอง ช่างเครื่องเงิน ช่างสี นางรำ (nautch girls) ช่างบางประเภท ถูกคัดเลือกให้เป็นครูสอนวิชาหัตถกรรมแก่ชาวพม่า คนหนุ่มสาวและคนแก่ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ จะถูกส่งไปขายเป็นทาสยังต่างประเทศ พวกเขาถูกรวบรวมก็ถูกเกณฑ์เข้าอยู่ในกองทัพของพม่า

วิชาทำเครื่องรักน้ำเกลี้ยงพม่าได้ไปจากไทย แต่วิธีชุบพื้นรักลงเป็นรูปภาพและลวดลายต่างๆ พม่าได้วิธีทำไปจากชาวเชียงใหม่ในชั้นหลัง สมัยพม่าปกครองเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ.๒๑๐๑ นานถึง ๒๑๖ ปี (สารคดี เทียวเมืองเชียงใหม่ ๑๕๓๙ : ๕๒)

บรรดาเชลยไทยมาอยู่เมืองพม่านานเข้า บรรดาเชื้อพระวงศ์เกิดความเบื่อหน่ายกับชีวิตในต่างแดน เป็นอันมาก จึงได้คิดจัดตั้งละครของตนขึ้นด้วยความคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอน ต่อมาก็เป็นการแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ขึ้นเป็นครั้งแรก ชาวพม่านิยมดูกันมาก ต่อมาโขนก็ถูกนำไปแสดงในราชสำนัก ผู้แสดงบางคนเป็นขุนนางตกจากสยาม ก็แต่งกายตามประเพณี และร่ายรำด้วยจังหวะเก่าแก่ของอยุธยา วัฒนธรรมโขนไทยเป็นที่พอพระทัยของกษัตริย์พม่าเป็นอย่างมาก (ข้อมูลข้างต้น น.๑๕๐)

คำนำหน้าชื่อของพม่า **หม่อง** นำหน้าชื่อผู้มีอายุ ต่ำกว่า ๔๐ ปี **อู** นำหน้าชื่ออายุมากกว่า ๔๐ ปี **มา** คำนำหน้าชื่อยังเป็นโสด **ดอว์** คือนางในภาษาไทย เช่น ดอว์อองซานซูจี หลิ่งเหล็กของพม่า

พระสร้อยศรี หรือ สร้อยศรี

คำว่าแฟน ปทานุกรม (Webster) ย่อมาจากฟานแตติก แปลว่า บ้า หรือ คลั่ง ปทานุกรมลฉบับนี้ยังวงเล็บไว้ด้วยว่าแฟนนี้ไม่ใช่คำผู้ดี เขาเรียกว่าเป็นคำ Slang (ข้อมูล แฟนหัวใจ พล.ต.หลวงวิจิตรวาทการ)

พจนานุกรมลฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ นิยามว่า **“แฟนผู้นิยมชมชอบ เช่น แฟนเพลง แฟนภาพยนตร์ แฟนมวย คู่รัก สามิภรรยา”**

ท่านที่เป็นแฟนภาพยนตร์ คงรู้จักรางวัลสร้อยศรีที่มอบให้ในการประกวดภาพยนตร์ไทยชนะเลิศ สร้อยศรีมีประวัติเป็นมา ดังนี้

สร้อยศรี เทวีแห่งศิลปวิทยาตามความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เฉพาะอย่างยิ่งในด้านอักษรศาสตร์ วาทยศิลป์ กวีนิพนธ์ และการละคร

(ภาพยนตร์) เทวรูปพระสร้อยศรีมีลักษณะเป็นสตรีตรงตามผิวสีน้ำตาลมี ๔ มือ ถือประคำ พิน ดอกบัว บัณเฑาะว์ แต่งกายด้วยเครื่องทรงสีขาวประดับกายด้วยดอกไม้สีขาว เทวรูปอยู่ในท่าประทานพร (Varada mudra) มีนกยูงเป็นพาหนะ (สารานุกรมลฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม ๑๗ : ๑๗๒๖ - ๓)

